

ಸಂದರ್ಶನ

ಮಹೇಂದ್ರ ಕೆ. ಮಿಶ್ರ (ಎಂಕೆಎ) ಅವರು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ದೇಬೀ ಪ್ರಸನ್ನ ಪಟ್ನಾಯಕ್ (ಡಿಪಿಪಿ) ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಮಾತುಕತೆ

ಮೈಸೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜಸ್(ಸಿಬಿಐಎಲ್)ನ ಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ದೇಬಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಪಟ್ನಾಯಕ್ ಅವರು ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನೂ ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷಾತಜ್ಞರೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆದ ಅವರು ಮಾತೃಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. 1985ರ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದಿದ್ದಾರೆ:

"ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನಂತೆ ಭಾಷೆಯೂ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ನೀರು ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿದಿದೆ ಎಂದರೆ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಭಾಗದ ಜನಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರೂ ಸಹ ಸಿಗದಂತಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಾಳಿಯೂ ಸಹ ಮಲಿನವಾಗಿದೆ... ಇದು ಅಸಮಾನ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ಸಮಾಜ ತಾನು ಸಹಜವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಆಸ್ಪದ ನೀಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ಅಥವಾ ಹೇರಲಾದ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ".

ಬೋಡೋ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಎಂಟನೇ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು ಪಟ್ನಾಯಕ್ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ 1987ರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿತು. ಒಡಿಯಾ ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನಾ ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟೇಷನ್ ಮೇಲೂ ಸಹ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಫಲವಾಗಿ ಒಡಿಯಾ ಭಾಷೆಗೆ 'ಅಭಿಜಾತ ಭಾಷೆ'ಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಲಭಿಸಿತು. ಪಟ್ನಾಯಕ್ ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದು 'ಪೇಪರ್ಸ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೋಷಿಯೋಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ (1978), 'ಮಲ್ಟಿ ಲಿಂಗ್ವಲಿಸಂ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ (1990), ಮಲ್ಟಿಲಿಂಗ್ವಲಿಸಂ ಅಂಡ್ ಮದರ್-ಟಿಂಗ್ ಎಜುಕೇಷನ್ (1981) ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಪಡೆದ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಮಹೇಂದ್ರಕುಮಾರ್ ಮಿಶ್ರ (ಎಂಕೆಎಂ): ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು? ನಿಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಯಾರು? ನಿಮ್ಮ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಲ್ಲೀರಾ?

ದೇಬಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಪಟನ್ಯಾಕ್ (ಡಿಪಿಪಿ): ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆ ತಿಗಿರಿಯ ರಾಜಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (ಈಗ ಒಡಿಶಾದ ಒಂದು ಭಾಗ) ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಗಾಂಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಅಲೆದಾಟದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಲೋಕಾನುಭವ ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಭಾಷಾ ಭೇದಗಳನ್ನು ಅರಿತೆ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಜನಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಪಟ್ಟೆ. ಆಡಳಿತ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣಗಳ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯೇ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಅಡೆತಡೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು. ಜನಗಳ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಬೇಕು ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಒಡಿಯಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಯಲು ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಬೇಸಿಗೆ/ಚಳಿಗಾಲದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾದೆ. ಪುಣೆಯ ಡೆಕ್ಕನ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೋರ್ಸ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕೋರ್ಸ್‌ನೇ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗೆ ಸಮನಾದುದು ಎಂದು ಯುಜಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕೋರ್ಸ್ ಕಲಿಯಲು ರಾಕ್‌ಫೆಲರ್ ಶಿಷ್ಯವೇತನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದೆ. ಮುಂದೆ ಕಾರ್ನೆಲ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಫ್ರೆಂಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ (ಎಂ.ಎ.) ಮತ್ತು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ಗಳಿಸಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ ಖ್ಯಾತ ಇಂಡಾಲಜಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಬೋಧ ಬಾಗ್ಚಿ ಅವರು ನನ್ನ ಮೊದಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು. ಎಸ್.ಕೆ. ಚಟರ್ಜಿ, ಪುಣೆಯ ಡೆಕ್ಕನ್ ಕಾಲೇಜಿನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಎಸ್.ಎಂ. ಖತ್ರೇ, ಗೋರ್ದನ್ ಎಚ್ ಫೇರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಮುಂತಾದವರು ಸಹ ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಫೇರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಅವರು ಕಾರ್ನೆಲ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದರು. ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಿಂದ ಅಮೆರಿಕನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಲು ಅವರು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಕಾಲದ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದರೆ ಎಸ್.ಎಂ. ಖತ್ರೇ, ಎಸ್.ಕೆ. ಚಟರ್ಜಿ, ಟಿ.ಪಿ.ಎಂ. ಪಿಳ್ಳೈ, ಟಿ.ಎನ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಜಿ.ಜಿ. ಸೋಮಯಾಜಿ, ಬಾಬು ರಾಮ್ ಸಕ್ಸೇನಾ ಮತ್ತು ಬಿಸ್ವನಾಥ ಪ್ರಸಾದ್. ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತವಾಗಿ ಎ.ಎಂ. ಫಟಗೆ, ಸುಕುಮಾರ್ ಸೇನ್, ಅಗಸ್ತಿಯಲಿಂಗಂ , ಎಚ್.ಎಸ್. ಬಿಳಿಗಿರಿ, ಬಿ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಬ್ರಜೇಶ್ವರ ವರ್ಮ ಮುಂತಾದವರಿದ್ದರು. ಜಾಗತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಸಿ.ಎಫ್. ಹ್ಯಾಕೆಟ್ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು. ಚಾಮ್‌ಸಿ ಹೆಸರು ಆಗಷ್ಟೇ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಜೆ.ಆರ್. ಫರ್ತ್, ಮೈಕಲ್ ಹಾಲಿಡೇ, ಜಾನ್ ಲ್ಯಾನ್ಸ್ ಮುಂತಾದವರು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಎಂಕೆಎA.: ಅಮೆರಿಕಾದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದಿರಿ?

ಡಿಪಿಪಿ: ಅಮೆರಿಕಾದಿಂದ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ಪುನಃ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಒಂದು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು, ಯುಜಿಸಿ ಸಹ ಅನುಮೋದಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ನೆರವೇರಲಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಎರಡು ಕಡೆ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಐಬಟಿ (ಕಾನ್‌ಪುರ) ಯಲ್ಲಿ ರೀಡರ್ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಭಾಷಾತಜ್ಞನ ಉದ್ಯೋಗ. ನಾನು ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

ಎಂಕೆಎಂ: ನೀವು ಸಿಬಬಿಎಲ್ (ಮೈಸೂರು) ನಿರ್ದೇಶಕ ಹುದ್ದೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನದ ಶಿಸ್ತಾಗಿ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು?

ಡಿಪಿಪಿ: ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ರಾಕ್ ಫೆಲರ್ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಫೋರ್ಡ್ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ತದನಂತರ ಓಸ್ಮಾನಿಯಾ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣಾಮಲೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಕೊಲ್ಕತಾ, ದೆಹಲಿ, ಗುವಾಹಟಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮಾಸ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ (ದೆಹಲಿ) ಮತ್ತು ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸ್ಪೀಚ್ ಅಂಡ್ ಹಿಯರಿಂಗ್ (ಮೈಸೂರು) ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಹಿಂದಿ ಸಂಸ್ಥಾನ (ಕೆಎಚ್‌ಎಸ್) (ಆಗ್ರಾ) ಮತ್ತು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಂಡ್ ಫಾರಿನ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜಸ್ (ಸಿಬಿಇಎಫ್‌ಎಲ್) (ಹೈದರಾಬಾದ್) - ಈಗ ಇದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಂಡ್ ಫಾರಿನ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ (ಇಎಫ್‌ಎಲ್‌ಯೂ) ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ- ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಬಲಗೊಂಡಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ನಾನು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಎಂಕೆಎಂ: ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರವರ್ಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೈಸೂರಿನ ಸಿಬಬಿಎಲ್ ಭಾರತದ ಇತರ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗಗಳಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನ?

ಡಿಪಿಪಿ: ಸಿಬಿಐಎಲ್ ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಂಸ್ಥೆ. ಸಹಯೋಜಿತ ಭಾಷಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಅದರ ಕಾರ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಬಿಐಎಲ್ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕೆಎಚ್‌ಎಸ್ ಮತ್ತು ಸಿಬಿಐಎಫ್‌ಎಲ್ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಸಿಬಿಐಎಲ್ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹಯೋಜಿಸಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿತು. ಸಿಬಿಐಎಲ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಯುಜಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಸಹಯೋಜಿಸಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿತು. ಅದು ಎನ್‌ಜಿಓ (ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು)ಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಭಾಷಾ ನೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿತು.

ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವುದು ಸಿಬಿಐಎಲ್‌ನ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಿಬಿಐಎಲ್ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾಷಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತಲ್ಲದೇ ಅಪಾಯದ ಅಂಚಿಗೆ ಸರಿದಿದ್ದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಸಹ ಹೊಸ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಬುಡಕಟ್ಟು ಗುಂಪುಗಳ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುಗರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಇದು ಹೊಸ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಟೂವರ್ಡ್ಸ್ ಎ ನ್ಯೂ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್ ಪಾಲಿಸಿ ಎಂಬ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಸಿಬಿಐಎಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನೈಜೀರಿಯಾ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ತಂಡವನ್ನು ಸಿಬಿಐಎಲ್‌ಗೆ ಕಳಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಯಿಸಿ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ನೈಜೀರಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಸಿಬಿಐಎಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಅದು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ನೀಡಿತು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಇಂದು ಸಿಬಿಐಎಲ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು -ಅದು ಅಪಾಯದ ಅಂಚಿಗೆ ತಲುಪಿರುವ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಿರಬಹುದು, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿರಬಹುದು, ಆಡಳಿತವಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಮೂಹ ಸಂಪರ್ಕವಿರಬಹುದು- ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಸೀಮಿತವಾದ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

ಎಂಕೆಎಂ : ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗೆ ಒದಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಜಗತ್ತಿನ ಉಳಿದ ಜಾಗಗಳ ಭಾಷಾ ಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನ?

ಡಿಪಿಪಿ: ಭಾರತ ಬಹುಭಾಷಿಕ, ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾಜವಾಗಿದೆ. ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಭಾರತದ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯ ಜಗತ್ತಿನ ಉಳಿದಾವ ದೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಳವಾದುದು, ವಿಶಾಲವಾದುದು. ಇದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ಇದರ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕತೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಯಾವಾಗಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಣೀಕರಣದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಎದುರಾಗಿದೆಯೋ ಆವಾಗಲೆಲ್ಲ ಭಾಷಾ ಸಂಘರ್ಷ ತಲೆಯೆತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಪಾಠವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಮತ್ತು ಏಕಭಾಷಾ ಸೂತ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ -ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಹ- ಅಸಂಬಂಧವಾದುದು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಭಾಷಾ ಸೂತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು, ದ್ವಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರ ಕಿರಿಕಿರಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವಂತಹುದು, ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂತಹುದು ಮತ್ತು ಚತುರ್ಭಾಷಾ ಸೂತ್ರ ಅಸಂಬಂಧವಾದುದು. ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಮಾಜಗಳ ಬದುಕು ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಬದುಕಾದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಬದುಕು ಸಂಬಂಧಾಧಾರಿತ ಬದುಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾದುದು, ಏಕಭಾಷಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳು ಶ್ರೇಣೀಕೃತವಾದುದು.

ಎಂಕೆಎಂ: ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಸಾವಿರಾರು ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರುವ ಶ್ರೇಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ನೀವು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವಿರಿ?

ಡಿಪಿಪಿ: ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕ ಸ್ವಭಾವದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಶ್ರೇಣೀಕರಣವನ್ನು ಹೇರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಈ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರು ಒಪ್ಪಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವಭಾವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರು. ಅಧಿಕಾರ ಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ ನಿಜ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷಾ ನೀತಿ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರದ ಯೋಜನೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮೀಪಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಅದು ಒಂದು

ಯೋಜನೆಯಷ್ಟೇ ಆಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಕಾರ್ಯನೀತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರವು ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀ, ನೆರೆಹೊರೆ ಅಥವಾ ಅಭಿಜಾತ ಭಾಷೆಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಏನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕುರಿತು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಂಕೆಎಂ: ಹಿಂದಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು? ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೀಯರು ಅದೇಕೆ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?

ಡಿಪಿಪಿ: ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಯಾವುದೂ ರಾಷ್ಟ್ರವಿರೋಧಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ಹಿಂದಿ ಅಧಿಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು (ಎಂಐಎಲ್‌ಗಳು) ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಾಗಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೀಯರು ಹಿಂದಿ ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿ ವಿರೋಧಿ ಚಳವಳಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದು ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲೂ ಸಹ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಹಿಂದೀ ಪ್ರಚಾರ ಸಭಾ ನಡೆಸುವ ಹಿಂದಿ ಕೋರ್ಸಿಗೆ ನೋಂದಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ನಾಡಿನ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಎಂಕೆ ಎಂ: ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ನೀವೇಕೆ ಭಾವಿಸುವಿರಿ?

ಡಿಪಿಪಿ: ಮಾತೃಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಸಾಪೇಕ್ಷ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾತೃಭಾಷೆಯೇ ಬೇರೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳೇ ಬೇರೆ. ಆದರೆ ಅವೆರಡರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಗೋಡೆ ಅಥವಾ ಗಡಿರೇಖೆ ಇಲ್ಲ. ಏಕಭಾಷಿಕ, ಏಕಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೇಶಗಳು ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಗಡಿರೇಖೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಭಾರತ, ಆಫ್ರಿಕಾ, ಏಷಿಯಾಗಳಂತಹ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೀಗೆ ಗೋಡೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಬಹುಭಾಷಿಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಏಕಭಾಷಿಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗೆ ಗಡಿರೇಖೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುವುದು. ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದರೂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಸಂವಹನದ ಹರಿವಿಗೆ ತೊಡಕಾಗದಂತೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಚಲಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಮಾತೃಭಾಷೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವಯು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅವನು ಆ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅವನ ಚಿತ್ತದೊಳಗೆ ಈ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ರೂಪುತಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲೊಳ್ಳಲು ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯು ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈಗಲೂ ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾಗಲು ಇದು ಅವಕಾಶ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನವು ಕೆಲವು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಪ್ರಬಲರಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದಂತೆ ಅದನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುತ್ತದಲ್ಲದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೆ ಇದು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತೃಭಾಷೆಯು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಇದು ಮುಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೂ ಇದು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚೆದುರಿ ಹೋಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೂ ನಾವು ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ನಾಶ ಪಡಿಸುವುದುಂಟು. ಮಾತೃಭಾಷೆಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿ ಪ್ರಬಲ ವರ್ಗದವರ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಭಾಷೆಗಳು ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುವಂತಹ ಭಾಷಾ ಕೀಳರಿಮೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ . ಇವು ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಮಾತೃಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಮರ್ಥ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಗು ತನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು ಎಂಬುದು ಈಗಾಗಲೇ ರುಜುವಾತಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣವು ಒಂದು ಏಕಾಕಾರದ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ.

ಎಂಕೆ ಎಂ : ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಸ್ಥಾನವೇನು?

ಡಿಪಿಪಿ: ಜಾಗತೀಕರಣವು ಜೈವಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಗುರುತನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿರುವೆವು ಎಂದಲ್ಲ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದಷ್ಟು ಜನ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ದೇಶದಿಂದಲೇ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲೇ ನಾವು ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಿರುವುದು. ಆಧುನಿಕ ಸಂವಹನ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದರ ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ದೇಶದ ಭಾಷಿಕ ವಾಸ್ತವವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೇನೋ. ಆದರೆ ಬಡವರನ್ನು

ಶೋಷಿಸಲು ಶ್ರೀಮಂತರ ಕೈಲಿರುವ ಒಂದು ಉಪಕರಣದಂತೆ ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಒಂದು ಸತತವಾದ ವಿಭಜನೆ ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉಪಕರಣವಾಗಬೇಕಲ್ಲದೇ ವಿಭಜಿಸುವ ಉಪಕರಣವಾಗಬಾರದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತುಂಬಬಲ್ಲದು ಎಂದು ನಾನಂತೂ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಾನಾ ಭಾಷೇತರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ.

ಎಂಕೆಎಂ: ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಲುವೇನು?

ಡಿಪಿಪಿ: ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ, ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ಎನ್ನುವುದಾದಲ್ಲಿ ಆ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಗುರಿಯೇ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದೂ ಆಗಿದೆ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಗಳು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲದು ಅವರು ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕು, ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಎಂಕೆಎಂ : ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತೀರಿ? ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಬಹುಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ? ಅದರ ಗುಣ-ದೋಷಗಳೇನು?

ಡಿಪಿಪಿ: ನಾವು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬುಡಕಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಣದಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ. ಸೀಮಿತ ಬಹುಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಲ್ಲದು, ಅವರ ಕೀಳರಿಮೆಯ ಭಾವವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಬಲ್ಲದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಅವರನ್ನು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಭಾರತದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನಾಗಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನನಗಿದೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಬುಡಕಟ್ಟು ಶಿಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ದೇಶದ ಸಮಸ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ನಾವು ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವೆವೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಭಿಜಾತ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಜೊತೆಗೆ

ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಇದು ಚತುರ್ಭಾಷಾ ಸೂತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪದ್ದು.

ಎಂಕೆಎಂ : ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇನು?

ಡಿಪಿಪಿ: ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸೇರ್ಪಡೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗೊಂದಲಗಳಿವೆ. ಯಾವ ಭಾಷೆಯೂ ತನಗೆ ತಾನೇ ದ್ವಿತೀಯ ಅಥವಾ ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸುವುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಅಥವಾ ದ್ವಿತೀಯ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಮೊದಲು ಪರಿಚಯಿಸಿದಾಗ ಅದುವೇ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ತೃತೀಯ ಅಥವಾ ಚತುರ್ಥ ಭಾಷೆಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ದ್ವಿತೀಯ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಸಿದಾಗ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಬೇಕಾದ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ತರಗತಿಯ ಕೋಣೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗುವ ಭಾಷೆ ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯೋ ಅಥವಾ ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಯೋ ಎಂಬುದು ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪರಿಸರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಬಾಹ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ತರಗತಿ ಕೋಣೆಗಷ್ಟೇ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದುವೇ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.

ಎಂಕೆಎಂ : ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನವು ಬೋಧನೆ-ಕಲಿಕೆ ಸಂದರ್ಭದ ಭಾಷಿಕ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕೇ?

ಡಿಪಿಪಿ: ಹೌದು.. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಡಿಶಾದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಭಾಷೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆ ಒಡಿಯಾ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇವಲ್ಲದೇ ಒಂದು ಮೂರನೆಯ - ಒಂದು 'ಮಾರುಕಟ್ಟೆ'ಯ - ಭಾಷೆಯೂ ಇರಬಹುದು ಅದರ ಮೂಲಕವೇ ಸಂವಹನ ನಡೆಯಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಭಾಷಾ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನ ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಭಾಷಿಕ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಎಂಕೆಎಂ : ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನವು ಪಾಣಿನಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ

ಪರಂಪರೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯುರೋಪ್ ಕೇಂದ್ರಿತ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುವಿರೇ?

ಡಿಪಿಪಿ: ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಧಾನಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಯುರೋಪ್ ಕೇಂದ್ರಿತ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೂ ಪರ್ಯಾಯವಾದುದರಿಂದ ಮೌಖಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇದು ನಮ್ಮ ಮೌಖಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ವೈಭವ ಎಂಥದೆಂಬುದನ್ನು ನಮಗೆ ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಂಕೆಎಂ : ಪೀಪಲ್ಸ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ಐ) (ಭಾರತೀಯ ಜನಭಾಷಾ ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್) ಪ್ರವರ್ಧಿಸುವ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಈ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಭಾಷಿಕ ಶಿಸ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಸರಿಗಟ್ಟಲಾರವು ಎಂದು ಭಾಷಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ!

ಡಿಪಿಪಿ: ಪಿಎಸ್‌ಎಲ್‌ಐ ಜನಗಳು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೆಸರಿಸಿದಂತೆ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾಷಿಕ ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದು ಭಾಷಿಕ ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ಯಲ್ಲಾದರೂ ಪಂಡಿತರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾತಜ್ಞರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಎಂಕೆಎಂ : ಸದ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ಪರಿಭಾವಿಸುವಿರಿ?

ಡಿಪಿಪಿ: ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ನಮಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಯುರೋಪ್ ಕಮ್ಯೂನಿಸಂನಂತಹ ಪರ್ಯಾಯ ಸಮಾಜವಾದದ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಲು ತಲೆಮಾರುಗಳೇ ಬೇಕಾದವು. ಇದೀಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಉದಾರೀಕರಣ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಭಾಷೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಸಂಬಂಧ ಆಧಾರಿತ ಸಮಾಜವಾಗಿದ್ದರೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಮಾಜ ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಸಮಾಜವಾಗಿದೆ. ಸಂಬಂಧಾಧಾರಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ವಿವಿಧ ಆರ್ಥಿಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಿಟೇಲ್ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀ ಹಣದ ಬಳಕೆ. ಭಾರತ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುದೊಡ್ಡ ರಿಟೇಲ್ ಸಮಾಜವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಭಾರತೀಯನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಿಟೇಲರ್ ಇರುತ್ತಾನೆ. ವಿದೇಶೀ ಹಣ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾಲ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಡೆಯಬಹುದೆಂದು

ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ಗುಜರಾತಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಲ್ಗೆ ಬದಲಾಗಿ ರಿಟೇಲ್ ಶಾಪ್‌ಗಳನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರು, ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಯವನೊಂದಿಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಕೂರಿಸುವ ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಯುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಯಾರೆಲ್ಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರವೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಎಂಕೆಎಂ : ಭಾರತದ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕನಸುಗಳೇನು? ಆ ಕನಸುಗಳು ಈಡೇರಿವೆಯೇ? ಯಾವೆಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ?

ಡಿಪಿಪಿ: ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ತೀರಾ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಆಚೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಬಹುಭಾಷಿಕ, ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೇಶ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟಕವೂ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದುದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಇಂತಹುದೊಂದು ದೇಶ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು. ಪಶ್ಚಿಮದ ಪ್ರಬಲ ಏಕಭಾಷಿಕ ಏಕಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಂಬುವವರು ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಗಳ ಈ ಪೂರಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಇದು ಭಾಷಾಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಏಷಿಯಾ, ಆಫ್ರಿಕಾ, ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೆರಿಕಾಗಳು ಬಹುಭಾಷಿಕ, ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ನಾನು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಲು, ಪಶ್ಚಿಮದ ಏಕಾಕಾರ ರೂಪುಗೊಳ್ಳದಂತೆ ತಡೆಯಲು ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದೊಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕನಸು ಈಡೇರಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಮಹೇಂದ್ರಕುಮಾರ್ ಮಿಶ್ರ ಓರ್ವ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾಲೋಚಕರು. ಅವರು ಐಸಿಐಸಿಐ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಫಾರ್ ಇನ್‌ಕ್ಯುಸಿವ್ ಗ್ರೋತ್, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ, ಭಾರತ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರೋಗ್ರಂ ಅಂಡ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಟೀಮ್, ಎಜುಕೇಷನ್ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಟ್ ಹೆಡ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

mkmfolk@gmail.com

ಪರಾಮರ್ಶನೆ :

ಪಟ್ಟಾಯಕ್ ಡಿ.ಪಿ. (1978). ಪೇಪರ್ಸ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೋಷಿಯೋಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್, ಮೈಸೂರು: ಸಿಬಿಐಎಲ್

ಪಟ್ಟಾಯಕ್ ಡಿ.ಪಿ. (1981) ಮಲ್ಟಿಲಿಂಗ್ವಲಿಸಂ ಅಂಡ್ ಮದರ್ ಟಂಗ್ ಎಜುಕೇಷನ್. ದೆಹಲಿ: ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್

ಪಟ್ಟಾಯಕ್ ಡಿ.ಪಿ. (1985). ಡೈವರ್ಸಿಟಿ ಇನ್ ಕಮ್ಯೂನಿಕೇಷನ್ ಅಂಡ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜಸ್: ಪ್ರಿಡಿಕಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಮಲ್ಟಿ ಲಿಂಗ್ವಲ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್. ಇನ್ ಎನ್. ವುಲ್ಫ್‌ಮನ್ & ಜಿ. ಮೇನ್ಸ್ (ಸಂ.), ಲಾಂಗ್ವೇಜ್ ಆಫ್ ಇನೀಕ್ವಾಲಿಟಿ (ಪುಟ 399-408) ಆಮ್‌ಸ್ಟರ್‌ಡ್ಯಾಮ್: ಮೌಟನ್.

ಪಟ್ಟಾಯಕ್ ಡಿ.ಪಿ. (1986). ಸ್ಟಡಿ ಆಫ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜಸ್: ಎ ರಿಪೋರ್ಟ್. ನವದೆಹಲಿ: ಎನ್‌ಸಿಇಆರ್‌ಟಿ.

ಪಟ್ಟಾಯಕ್ ಡಿ.ಪಿ. (1990) ಮಲ್ಟಿಲಿಂಗ್ವಲಿಸಂ ಇನ್ ಇಂಡಿಯ. ಮಲ್ಟಿಲಿಂಗ್ವಲ್ ಮ್ಯಾಟರ್ಸ್, 61, ಕ್ಲವೆಡನ್: ಕೇಂಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್.

ಚಿಂತನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ದೇಬೀ ಪ್ರಸನ್ನ ಪಟ್ಟಾಯಕ್ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಪರಿಸರದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಏನು?
3. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು ಯಾವುವು?

ಅನುವಾದ: ಟಿ. ಎನ್ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿ/ ಪರಿಶೀಲನೆ : ಎಂ ಜಿ ಹೆಗಡೆ

ಮೂಲ: Language and Language Teaching Volume 5 Number 1 Issue 9 January 2016